

บทที่ 3

วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการวิจัยในเขตพื้นที่จังหวัดพะเยา ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอยู่ทั้ง 2 ลักษณะซึ่งผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเปรียบเทียบ คือ การดำเนินงานระบบบนสู่ล่าง (Top-down System) ซึ่งดำเนินงานโดยโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว และการดำเนินงานระบบล่างสู่บน (Bottom-up System) โดยศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดพะเยา ประกอบกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดพะเยานั้น ได้เริ่มดำเนินการมาประมาณ 5 ปีแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. 2528 ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานเป็นเวลายาวนานเหมาะสมกับการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การกำหนดประชากรเป้าหมายเฉพาะหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเข้านั้น เนื่องจาก การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดพะเยานั้น ประกอบด้วยหมู่บ้านชาวเขา จำนวน 3 เผ่า คือ เผ่าเข้า เผ่าแม้ว และเผ่าลีซอ ซึ่งแต่ละเผ่ามีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อและอุปนิสัยแตกต่างกัน ซึ่งโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว นั้นมีการดำเนินงานกองทุน ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเข้าและเผ่าลีซอ และศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดพะเยามีการดำเนินงานกองทุน ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเข้าและเผ่าแม้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดการวิจัยเฉพาะหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเข้าเท่านั้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จะมีผลให้เกิดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการดำเนินงานกองทุนว่าจะมีความแตกต่างในการพึ่งตนเองของชุมชนชาวเขาหรือไม่ ตลอดจนประสิทธิภาพและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านด้วย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากร ได้แก่ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนชาวเขาเผ่าเย้าที่เป็นสมาชิก
กองทุนฯ ทั้งหมดหมู่บ้านผาแดง อำเภอแม่ใจ จำนวน 35 ราย และหมู่บ้านบ่อต้นสัก
อำเภอเชียงม่วน จำนวน 45 ราย รวมทั้งสิ้น 80 ราย โดยสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน
สมาชิกกองทุนฯ ทุกครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนประชากรที่ศึกษา

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธี Stratified Sampling โดยการสุ่มเอาตัวอย่างมา
จากหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเย้า จำนวน 2 หมู่บ้าน ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มหมู่บ้านชาวเขาเผ่าเย้า จังหวัดพะเยา ที่มีการดำเนินงาน
กองทุนฯ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ดำเนินงานลักษณะ Top-down และกลุ่มที่ดำเนินงาน
ลักษณะ Bottom-up

2. สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มหมู่บ้านชาวเขา
เผ่าเย้า จังหวัดพะเยาที่มีการดำเนินงานกองทุนฯ ลักษณะบนสู่ล่าง (Top-down) โดย
โครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว 1 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 2 หมู่บ้าน และ

3. สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มหมู่บ้านชาวเขา
เผ่าเย้า จังหวัดพะเยาที่มีการดำเนินงานกองทุนฯ ลักษณะล่างสู่บน (Bottom-up) โดย
ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดพะเยา 1 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 7 หมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Interview Questionnaire) ซึ่งสร้างขึ้นจากแนวความคิด รายงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งวิทยานิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นหลัก แบบสอบถามด้วย 2 ชุด 4 ส่วน ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับสัมภาษณ์กรรมการหมู่บ้าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ การคมนาคม สิ่งก่อสร้าง สถาบันและองค์กรระดับหมู่บ้าน ประวัติหมู่บ้าน ประชากร พื้นที่ถือครอง อาชีพ รายได้ สภาพทางการปกครอง และการพัฒนาในหมู่บ้าน

ลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) และคำถามปลายปิด (Close-Ended Questions) ข้อมูลส่วนนี้เป็นข้อมูลทั่ว ๆ ไปเพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน ได้แก่ ประวัติการจัดตั้งกองทุนฯ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน ประเภทกิจกรรม ทรัพย์สินกองทุน จำนวนสมาชิก และปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน

ลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิเคราะห์เปรียบเทียบและศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานกองทุนฯ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนชาวเขาสมาชิกกองทุนฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุ ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ถือครอง รายได้ระดับการ ใช้เทคโนโลยีการเกษตร

ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) และคำถามปลายปิด (Ended-Close Questions)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมดำเนินงานกองทุนฯของสมาชิก ได้แก่ ประวัติการเป็นสมาชิก การใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน และความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอนคือ (1) ขั้นตอนการค้นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา (2) ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาและวางโครงการ (3) ขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการที่กำหนดไว้ (4) ขั้นตอนในการรับผลประโยชน์ (5) ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล, ทักตัก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ

ลักษณะคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและทัศนคติความคิดเห็น เป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questions) มีคำตอบให้เลือก (Multiple Choices) ซึ่งแต่ละข้อมีช่วงคะแนนกำกับ ดังนี้

เห็นด้วย	หรือ มาก	3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	หรือ ปานกลาง	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	หรือ น้อย	1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากหน่วยงานราชการ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่คือ สำนักงานโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว และ ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดพะเยา

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน และหัวหน้าครัวเรือนชาวเขาหมู่บ้านเป้าหมาย

2.1) การสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยให้กรรมการทั้งหมดเข้าร่วมให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านผาแดงมีจำนวน 12 คน และหมู่บ้านบ่อตันสักมี จำนวน 8 คน

2.2) การสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนชาวเขาสมาชิกกองทุนฯ ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์สมาชิกเฉพาะหัวหน้าครอบครัวทุกครัวเรือนที่บ้าน หากหัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่ที่สัมภาษณ์รายอื่น ๆ ที่อยู่ก่อน แล้วจึงย้อนกลับมาสัมภาษณ์อีกครั้งเมื่อหัวหน้าครัวเรือนนั้นกลับมา โดยจะรอสัมภาษณ์ในหมู่บ้านนั้น ไม่มีการสัมภาษณ์ บุตร หรือ ภรรยา หรือ สมาชิกในครอบครัวผู้อื่นแทนแต่อย่างใด เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ในแต่ละวันนั้นจะดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในวันเดียวกันนั้น ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล หากมีความผิดพลาดจากการตอบคำถาม มีคำตอบที่บกพร่อง หรือลงคำตอบผิดที่และ

ตอบ ไม่ตรงกับคำถามในแบบสอบถาม เมื่อพบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ก็จะกลับไปสัมภาษณ์
เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในวันรุ่งขึ้นทันที

3. กรรมวิธีทางข้อมูล (Data Processing)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้นั้น บรรณาธิการด้วยมือ (Manual Edition) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาเข้ารหัส (Coding) ตรวจสอบความถูกต้องของการเข้ารหัสแล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมด ไปบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) ต่อจากนั้นจึงนำไปประมวลผลด้วยเครื่องจักรสมอกล (Computer) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for the Social Sciences)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ ดังนั้นจึงมีลักษณะเป็นการวิจัยแบบ
อธิบาย (Descriptive Research) ผสมกับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative Research) ดังนั้นผลการวิจัยจึงประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) ส่วนใหญ่เป็น
การอธิบายข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการดำเนินงานกองทุนฯ ระดับการ
ใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ในขั้นตอนต่าง ๆ
และความเหมาะสมในการมีส่วนร่วม รวมทั้งทัศนคติ ความคิดเห็นของประชากรกลุ่มที่ศึกษา
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณานี้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย
มีชื่อย่อเลขคณิต (Mean)

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครอง อาชีพ รายได้ และระดับการใช้เทคโนโลยี
- ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม ได้แก่ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคม จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ประเภทกองทุนฯ ระดับการใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ

1.2 ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูล การมีส่วนร่วม
ทัศนคติและความคิดเห็น

ใช้สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} หมายถึงค่าเฉลี่ย

f หมายถึงค่าของความถี่

N หมายถึงจำนวนประชากรตัวอย่างทั้งหมด

X หมายถึงน้ำหนักคะแนนประจำช่วงที่กำหนด คือ

มาก เท่ากับ 3

ปานกลาง เท่ากับ 2

น้อย เท่ากับ 1

ตีความหมายเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

2.4-3.0 เท่ากับ มาก

1.7-2.3 เท่ากับ ปานกลาง

1.0-1.6 เท่ากับ น้อย

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ใช้สูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © Chiang Mai University
All rights reserved

2. การทดลองสมมติฐาน (Hypothesis Testing)
2.1 ไค-สแควร์ (Chi-Square) เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทาง
เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ

$$\chi^2 = \sum \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

2.2 ใช้ค่า t-test เพื่อหาค่าความแตกต่างของการมีส่วนร่วมและความแตกต่างของความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานกองทุนฯ 5 ขั้นตอน ของกองทุนฯ ลักษณะ Top-down System กับกองทุนฯ ลักษณะ Bottom-up System ซึ่งประชากรของทั้ง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

$$\text{ใช้สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = (n_1 - 1) + (n_2 - 1)$$

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{(n - 1)}}$$

สถานที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

กำหนดดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล ในพื้นที่หมู่บ้านชาวเขาเผ่าเข้าบ้านผาแดง อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และบ้านบ่อตันสัก อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved